

Kielineuvoston viranomaistutkimus ja muuta ajankohtaista

Kielineuvoston kieliseminaari 24.5.2021

Tarja Larsson
tarja.larsson@isof.se

Tutkimuksen taustaa

- Kielilaki, SFS 2009:600
  - Julkisella sektorilla velvollisuus suojata ja edistää kansallisia vähemmistökieliä ja ruotsalaista viittomakieltä
  - Kansallisilla vähemmistöillä sekä kuuroilla ja kuulovammaisilla oikeus oppia, kehittää ja käyttää kieltään
- Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä, SFS 2009:724
  - Tiedotusvelvollisuus, tavoitteet ja suuntaviivat, tietyt palvelut
- Kansallisten vähemmistökielten hallintoalueet
  - Asukkailla vahvemmat oikeudet
- Kielineuvoston *Vägledningen för flerspråkig information*

Aiemmat tutkimukset

- Tutkittu lähinnä käännetyn tiedon määrää
  - määrä vaihtelee
- Suomen osalta tutkittu jonkin verran myös käännosten laatua
  - laatu vaihtelee
- Google Kääntäjän käyttö yleistynyt
  - ei suositeltavaa
- Funka Nu AB:n tutkimus 2010 -> käännosten ymmärrettävyys:
arabia, englanti, suomi

Tutkimuksen tavoitteet

- Selvittää, miten suomea ja ruotsalaista viittomakieltä puhuvat käyttävät viranomaisten verkkosivustoilla olevia tietoja
- Selvittää, ovatko käännökset helposti ymmärrettävissä ja toimivatko ne informaation välittäjinä
- Selvittää, miten tärkeitä käännökset ovat sivustojen käyttäjille ja onko käännettyä tietoa riittävästi
- Tarjota tutkimukseen osallistuneille viranomaisille tietoa käännösten käytöstä

Tutkimukseen osallistuneet viranomaiset

- Eläkevirasto
- Kruununvouti
- Poliisi
- Vakuutus-kassa

Tutkimusmenetelmä

- Kyselylomake: suomi, ruotsalainen viittomakieli
- Linkki kyselyyn viranomaisten verkkosivustoilla
- Tietoa kyselystä Kielineuvoston verkkosivustolla, sähköpostitse, Facebookissa, Kieliviestissä, mediassa
- Kysely avoinna toukokuun lopusta lokakuun loppuun 2020
- Oma kyselylomake myös viranomaisille

Mitä kysyttiin

- Taustatiedot
- Vähemmistökielen/ruotsin taidot
- Käännösten tärkeys
- Vähemmistökielisen/ruotsinkielisen informaation käyttö
- Käännösten ymmärrettävyys

Tutkimuksen tuloksia

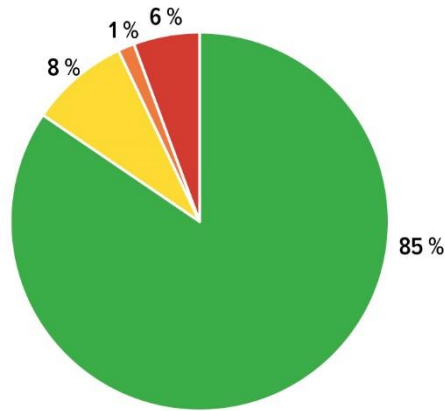
- Suomenkielisiä vastaajia 81 ja viittomakielisiä 73
- Useimmat vastaajat 41–65 v
- Useimmat asuneet Ruotsissa vähintään 10 v
- Eniten vastauksia Vakuutus-kassan osalta
- Paljon kommentteja

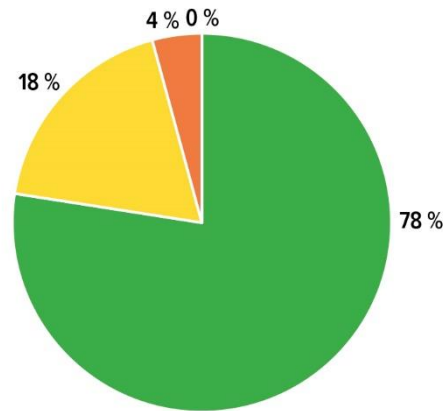
Figur 1: Kunskaper i finska hos finsktalande

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte särskilt bra
- Inte bra alls

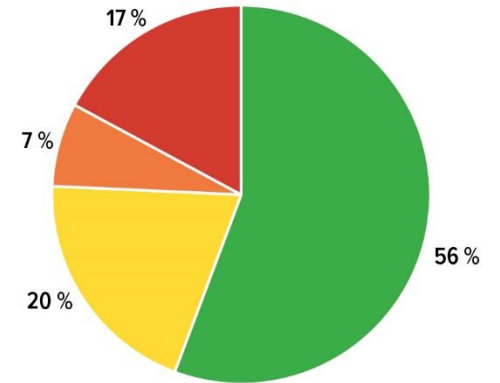
Figur 2: Kunskaper i svenska hos finsktalande

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte särskilt bra
- Inte bra alls

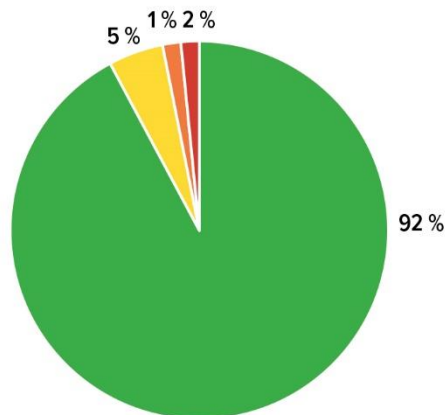
Figur 3: Hur viktigt är det med information på finska?

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Inte särskilt viktigt
- Inte alls viktigt

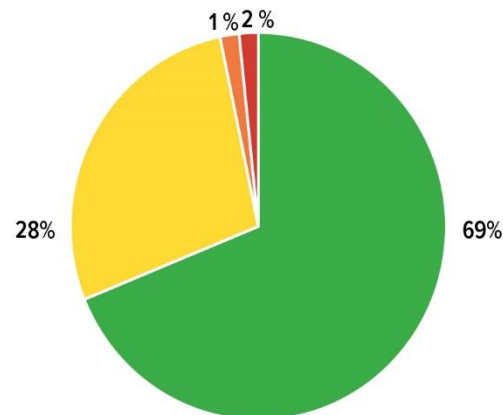
Figur 7: Kunskaper i svenskt teckenspråk hos teckenspråkiga

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte särskilt bra
- Inte alls bra

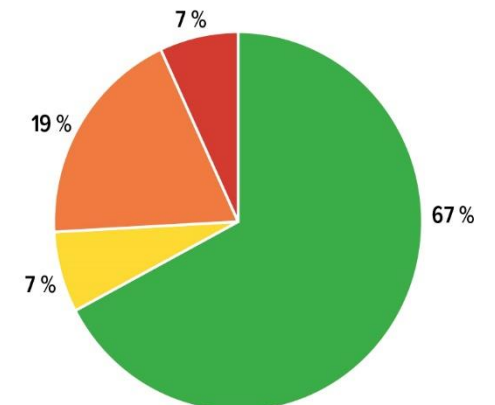
Figur 8: Kunskaper i svenska hos teckenspråkiga

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte särskilt bra
- Inte alls bra

Figur 9: Hur viktigt är det med information på svenskt teckenspråk

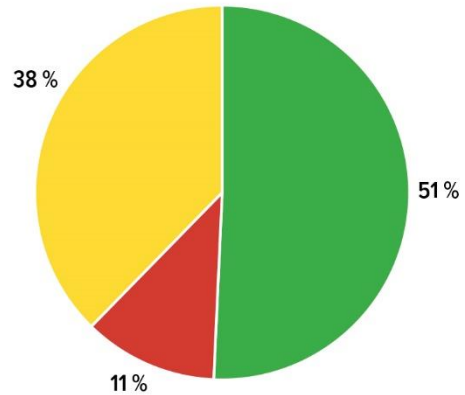
- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Inte särskilt viktigt
- Inte alls viktigt

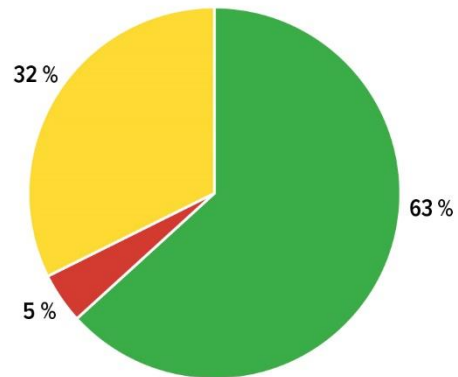
Figur 4: Tog del av informationen på finska

■ Ja ■ Nej ■ Delvis

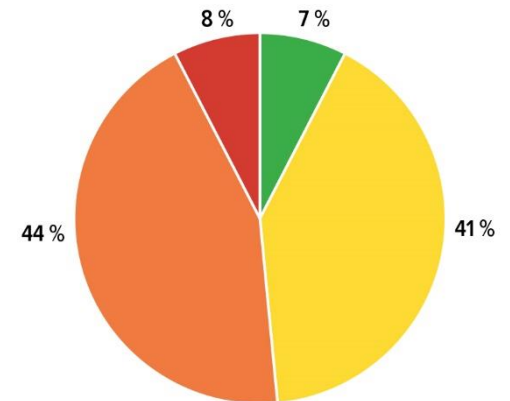
Figur 5: Tog del av informationen på svenska

■ Ja ■ Nej ■ Delvis

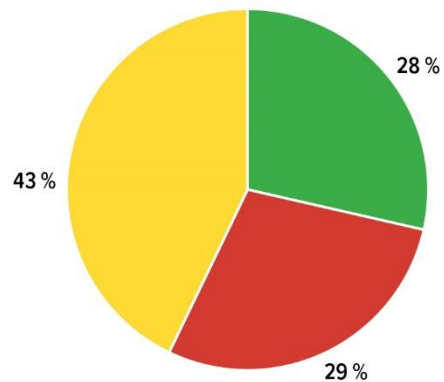
Figur 6: Förstod informationen på webbplatsen

■ Mest utifrån finska ■ Kombination båda språken
■ Mest utifrån svenska ■ Nej

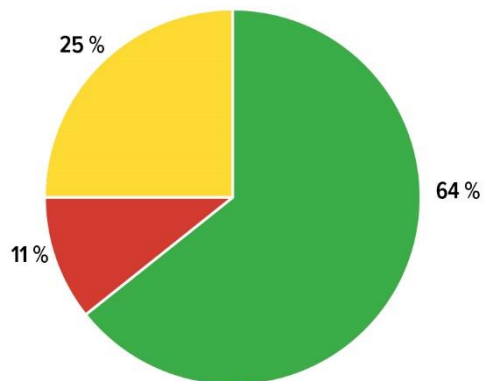
Figur 10: Tog del av informationen på svenskt teckenspråk

■ Ja ■ Nej ■ Delvis

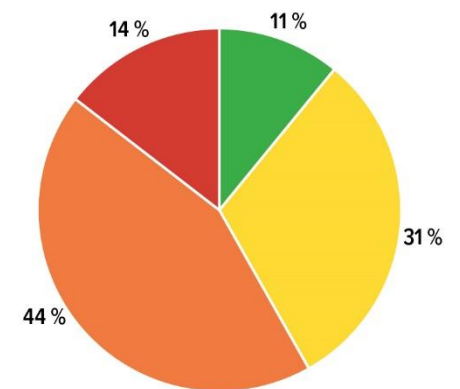
Figur 11: Tog del av informationen på svenska

■ Ja ■ Nej ■ Delvis

Figur 12: Förstod informationen på webbplatsen

■ Mest utifrån STS ■ Kombination båda språken
■ Mest utifrån svenska ■ Nej

Tutkimuksessa saatuja kommentteja

- Käännettyä tietoa toivottiin yleisesti enemmän
- Muutamille vastaajille riitti ruotsinkielinen tieto
- Toivottiin puhelinpalvelua suomeksi ja ruotsalaisella viittomakielellä sekä sähköisiä palveluja suomeksi
- Käännösten laadusta kehuja ja moitteita
- Vaikeita termejä tulisi selittää
- Käännöksiä joskus vaikea löytää
- Päivitys ei aina toimi

Viranomaisten vastauksia

- Miksi käännöksiä?
  - kielilaki, vähemmistölaki ja saavutettavuusdirektiivi
- Miten käännettävä aineisto valitaan?
  - kartoitukset, neuvonpidot vähemmistöryhmien kanssa
- Laadunvarmistus ja laatuongelmat
  - rutiinit olemassa, mutta silti laatuongelmia
- Käännösten päivitys
  - rutiinit olemassa

Päätelmiä

- Käännöksillä sekä käytännön arvo että symboliarvo
- Käännökset täydentävät ruotsinkielisiä tekstejä ja voivat helpottaa informaation ymmärtämistä
- Käännösten laatu tärkeä seikka
- Useimmat vastaajat tutustuivat tietoihin molemmilla kielillä
  - Pelkkä käännettyyn tietoon tutustuminen ei usein riitä
- Viranomaisten hyvät pyrkimykset eivät aina vastaa vähemmistökielisten sivustonkäyttäjien odotuksia
- Neuvonpidoissa parannuspotentiaalia

Muuta ajankohtaista

- Toimintaohjelmaehdotuksen tarkennus
  - Poimittava kuusi tärkeintä ehdotusta kunkin vähemmistökielen osalta, neuvonpitoa vähemmistöjen kanssa
- Isofin verkkosivuston uudistus
- Kielineuvoston julkaisu *Flerspråkighet i arbete* (Monikielisyys työssä)
- Kielipalkinnot Språkrådsdagen-konferenssissa
  - Tornionlaakson teatteri, Verovirasto, Mats Landqvist